

18.2.2026

Talousvaliokunnan kuuleminen 20.2.2026

ASIA: Valtioneuvoston kirjelmä **U 74/2025 vp** eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma

Yleiset huomiot

Kasvun käänteen aikaansaaminen, puhtaan siirtymän toteuttaminen kilpailukykyä edistävällä tavalla sekä teknologiakyvykkyyden ja turvallisuuden vahvistaminen edellyttävät EU:lta mittavaa määrää investointeja tulevana vuosina. Siksi myös EU:n tulevan rahoituskehityksen on tarjottava tukea ja kannustimia strategisten investointien edistämiseen. Ehdotettu uusi kilpailukykyrahasto olisi erinomainen vastaus EK:n peräänkuuluttamalle EU-investointikapasiteetille.

Rahaston **painopisteet** ovat keskeisiä Euroopan strategisen kilpailukyvyyn ja kasvun kannalta ja ne kohdistuvat juuri niille aloille, joissa Suomella on merkittäviä vahvuuksia. Myös tutkimuksen puiteohjelma Horisontin rahoituksen kaksinkertaistaminen ja kaupallisten innovaatioiden tuen vahvistaminen on kasvun kannalta keskeistä.

EK pitää erittäin tärkeänä, että rahaston asetukseen lisätään **yleiskriteeri, jonka mukaan rahoitus kohdennetaan parhaimmille hankkeille**, eli perustuen kilpailullisuuteen ja korkeaan laatuun. Vain tällä tavoin vahvistetaan EU:n globaalia kilpailukykyä. Lisäksi tällä luotaisiin Suomelle merkittävää rahoituksen hyödyntämismahdollisuutta, sillä Suomella on kaikissa rahaston painopistealoilla merkittävää kärkitason erityisosaamista. Tämä tulisi kirjata rahaston pääsäännöksi, vaikka tunnistetaan, että rahastosta rahoitettaisiinkin hyvinkin erityyppisiä toimia eri sektoreilla. Peruskriteerin lisääminen liittyy myös rahoituksen ennakoitavuuden parantamiseen. On tärkeää, että näkymä tuettavien toimien osalta on mahdollisimman selkeä ja ennakoitava. Samoin on tärkeää varmistaa

EU

Joanna Tikkanen

18.2.2026

rahoituksen saatavuus **uusille toimijoille, innovatiivisille startupeille, pk-yrityksille ja kasvuyrityksille.**

EK pitää myös keskeisinä rahastolle ehdotetut **rahoitusinstrumentit**. EK tukee rahastolle ehdotettua rahoitusinstrumenttien kirjoa, joka poistaa aiempia rahoituksen pullonkauloja ja nopeuttaa tutkimuksen kaupallistumista kasvuliiketoiminnaksi merkittävästi. InvestEU:n osalta ehdotettu alin rahoituksen määrää on hyvin alhainen ja katsomme, että vähimmäismäärää olisi korotettava vähintään nykyisen InvestEU-rahoituksen tasolle tai jopa enemmänkin. Tärkeä uusi instrumentti on EU Tech frontrunners, joka olisi uusi innovatiiviselle skaalautuvalle elinkeinoelämälle tärkeä kysyntälähtöinen instrumentti. Instrumentin taustalla suomalaisen veturi-rahoituksen malli. Frontrunnerin ympärille muodostuu ekosysteemi pk- ja start up yrityksistä sekä tutkimustoimijoista.

EK:n näkemyksen mukaan on myös erittäin tärkeää, on säilyttää ja varmistaa **uuden kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa-ohjelman tiivis yhteys**. Horisontti -ohjelman Pilari 2 liittyy kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -rahoituksen yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Pilari 2:ssa rahoitetaan soveltavaa yhteistutkimusta, jossa myös yrityksillä on rooli.

Uuden **rahaston hallinnointiin** liittyen, katsotaan, että myös elinkeinoelämän edustajat ja tekniset asiantuntijat tulisi olla kattavasti edustettuina rahaston eri elimissä. Kun globaali kilpailu tiivistyy ja käytettävissä oleva aika kehittää uutta on aina vaan lyhyempi, tarvitaan TKI-toiminnassa yritysten panosta ja tietoa globaaleista innovatiivista mahdollisuuksista.

EK tukee myös komission ehdottamaa **'yhden luukun periaatetta'** rahoituksen hakijoille ja **kevyempiä raportointimenettelyjä**. Tämä on erittäin tärkeää varmistaa, sillä nämä vahvistaisivat EU-rahoituksen houkuttelevuutta ja hakuaktiivisuutta erityisesti yritysten osalta.

Rahaston painopistealat

On erinomaista, että yhdeksi uuden kilpailukykyrahaston keskeisistä teemoista on nostettu **puolustusteollisuuden ja avaruusteknologian investointien vauhdittaminen sekä kriisinkestävyyden vahvistaminen**. EK korostaa, että puolustusteollisuutta vahvistavissa toiminnoissa tulee varmistaa innovatiivisten start-up-yritysten sekä pk- ja mid-cap-yritysten mahdollisuudet hyödyntää EU-rahoitusta. Samoin tulisi varmistaa, että EU-rahoituksella tuetut puolustusteolliset T&K-tulokset ja kyvykkyydet todella siirtyvät kaupallistetuiksi tuotteiksi. EK pitää tärkeänä, että Euroopan investointipankki poistaa viimeistekin esteet puolustussektorin rahoitukselta.

EU

Joanna Tikkanen

18.2.2026

EU-rahoituksen rinnalla on samalla huolehdittava eurooppalaisten puolustusteollisuuden sisämarkkinoiden kehittämisestä myönteisesti ja tasapuolisista kilpailun edellytyksistä ('level playing field'). Erityisesti MFF:n kautta mahdollisesti rahoitettavissa tuotannollista kapasiteettia vahvistavissa toimissa on varmistettava, ettei EU-rahoituksella vääristetä kilpailua.

Kilpailukykyrahastoon sisältyvien **digitaalista johtajuutta** edistävien toimien osalta EK korostaa erityisesti kriittisten digiteknologioiden kuten tekoälyn sekä tekoälyinfrastruktuurin (mm. tekoälytehtaat, Gigafactoryt) kehittämistä. Muita keskeisiä teknologioita ja mahdollistajia ovat mm. tietoliikenneteknologiat (5G/6G), puolijohdet, suur-teholaskenta, kvanttitekologiat sekä avaruusteknologiat (mm. satelliitit). Rahoitusta tulee suunnata kyseisten teknologioiden huippuosaamisen ja eurooppalaisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Esimerkiksi laskentainfrastruktuurin eli suurteholaskennan ja kvanttilaskennan merkitys tulevaisuudessa on keskeinen mm. globaaleja, kestävyYTEEN liittyviä ongelmia ratkaistessa. Euroopan strategista kilpailukykyä on myös vahvistettava puolijohdealalla. Tältä osin tulisi edistää tuotannollisten investointien lisäämistä ja varmistaa, että eurooppalaisella puolijohdesektorilla syntyy lisää edistyneitä korkean arvonlisän tuotteita ja palveluita. Kilpailukykyrahastolla tulisi myös vauhdittaa kestäviä digitaalisia ratkaisuja mm. infrastruktuurikehityksessä, palvelukehityksessä sekä nopeissa verkkoyhteyksissä.

EK tukee kilpailukykyrahaston esitettyjä toimia **puhtaaseen siirtymään**. Puhtaan siirtymän investoinnit tarjoavat huomattavaa kasvupotentiaalia Suomen taloudelle. Puhtaan siirtymän rahoitus koostuisi kilpailukykyrahaston rahoituksesta sekä EU:n Innovaatorahaston rahoituksesta. EK pitääkin tärkeänä, että Innovaatorahasto toimisi jatkossakin nykyisen kaltaisena. EK pitää myös tärkeänä teknologianeutraalisuutta, sillä kaikkia puhtaan energiatuotannon mahdollistavia teknologioita tarvitaan siirtymässä kohti ilmastoneutraaliutta. Lisäksi EK toistaa tässä yhteydessä huolensa EU:n valtiontukipolkeusten luomasta kilpailuvääristymästä.

EK pitää myönteistä, että kilpailukykyrahastosta rahoitettaisiin myös toimia **biotalouden** osalta. Suomessa on vahvaa biotalousosaamista erityisesti metsäteollisuudessa, kiertotaloudessa ja TKI-toiminnassa.

Valtioneuvoston kanta

EK pitää U-kirjelmässä esitettyjä kantoja yleisesti kannatettavina. EK pitää keskeisenä varmistaa, että tulevien vuosien EU-rahoitus kohdennetaan vaikuttavasti talouden kasvukäänteen

EU

Joanna Tikkanen

18.2.2026

aikaansaamiseksi. Kilpailukykyrahaston vaikuttavuudessa ratkaisee eteenkin se, millä perustein rahoitusta myönnetään. Neuvotteluissa onkin olennaista varmistaa EU:n kilpailukykyrahoituksen vahva osuus, ja että rahoitus kohdennetaan hankkeiden paremmuuden perusteella, eli perustuen kilpailullisuuteen ja korkeaan laatuun. Lisäksi EK katsoo, että valtioneuvoston kannassa tulisi painottaa kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteyttä, yhtäläisiä rahoitusmahdollisuuksia tutkimuksen ja yritysten osalta sekä ehdotetun EU Tech frontrunners -instrumentin tärkeyttä.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Joanna Tikkanen
Johtava asiantuntija